

**A Jáнки-erdő (HUHN20056)
kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
fenntartási terve**

Debrecen
2017.

Készítette
Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság

Együttműködő partner
BioAqua Pro Környezetvédelmi Szolgáltató és Tanácsadó Kft.
E-misszió Természet- és Környezetvédelmi Egyesület

Vezető szakmai koordinátor
Olajos Péter

Szakmai koordinátor

Vezető természettudományi szakértő

Vezető agrárgazdálkodási szakértő

Közreműködő szakértők

Dr. Gulyás Gergely
Habarics Béla
Lukács Attila
Dr. Nagy Antal
Dr. Sum Szabolcs
Tóth Pál

© Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság 2017.

Ez a dokumentáció a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény értelmében szerzői jogvédelem alatt áll. A dokumentáció nyilvános, a megfelelő hivatkozások mellett szabadon felhasználható és terjeszthető!

Tartalomjegyzék

1. A terület azonosító adatai.....	5
1.1. Név.....	5
1.2. Azonosító kód.....	5
1.3. Kiterjedés.....	5
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek.....	5
1.4.1. Jelölő élőhelyek.....	5
1.4.2. Jelölő fajok.....	5
1.4.3. A Natura adatlapon nem jelölő értéként szereplő, de jelölő értéknek javasolt fajok.....	5
1.5. Érintett települések.....	5
1.6. Egyéb védetség kategóriák.....	5
1.7. Tervezési és egyéb előírások.....	6
1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv.....	6
1.7.2. Településrendezési eszközök.....	6
1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek.....	6
1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek.....	6
1.7.5. Halgazdálkodási tervek.....	6
1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv.....	6
1.7.7. Egyéb tervek.....	6
2. Veszélyeztető tényezők.....	7
3. Kezelési feladatok meghatározása.....	8
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése.....	8
3.2. Kezelési javaslatok.....	9
3.2.1. Élőhelyek kezelése (Kezelési egységek – KE).....	9
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés.....	19
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések.....	19
3.2.4. Kutatás, monitorozás.....	19
3.2.5. Mellékletek.....	20
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében.....	21
3.3.1. Agrártámogatások.....	22
3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszerek.....	22
3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer.....	23
3.3.2. Pályázatok.....	24
3.3.3. Egyéb.....	24
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	24
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök.....	24
3.4.2. A kommunikáció címzettjei.....	25
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel.....	25

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve:	Jánki-erdő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (kjTT)
-------------------------	---

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUHN20056
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	397,96 ha
--------------------------------	-----------

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

1.4.1. Jelölő élőhelyek

- 91G0* - Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraeával* és *Carpinus betulusszal*
- 91F0 - Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmenion minoris*)

*: kiemelt jelentőségű jelölő élőhely

1.4.2. Jelölő fajok

A Natura 2000 adatlapon nem található jelölő faj.

1.4.3. A Natura adatlapon nem jelölő értéként szereplő, de jelölő értéknek javasolt fajok

- Díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*)

1.5. Érintett települések

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye: Császló, Darnó, Jánkmajtis, Kisnamény

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészeletről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

A tervezési terület teljes egésze (397,96) ha a Szatmár-Bereg Különleges madárvédelmi területtel (HUHN10001) van átfedésben.

A tervezési terület az Országos Ökológiai Hálózat magterület (99%) és pufferterület (1%) övezetével egyaránt átfed.

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

A tervezési területre természetvédelmi kezelési terv nem vonatkozik.

1.7.2. Településrendezési eszközök

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye közgyűlésének 19/2011 (XII.1.) önkormányzati rendelete Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területrendezési terve elfogadásáról.

Császló Község Önkormányzat Képviselőtestületének 7/2006. (VI. 19.) rendelete a Helyi Építési Szabályzatról és Szabályozási Tervek elfogadásáról.

Darnó Község Önkormányzat Képviselőtestületének 6/2006. (V.30.) rendelete a Helyi Építési Szabályzatról és Szabályozási Tervek elfogadásáról.

Jánkmajtis Község Önkormányzat Képviselőtestületének 7/2006. (VI.5.) rendelete a Helyi Építési Szabályzatról és Szabályozási Tervek elfogadásáról.

Kisnamény Község Önkormányzat Képviselőtestületének 3/2006. (VI.30.) rendelete a Helyi Építési Szabályzatról és Szabályozási Tervek elfogadásáról.

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

Körzeti erdőterv: Szatmár-Nagyecsed-i erdészeti tervezési körzet erdőterve (érvényessége: 2004.01.01.-2013.12.31). A Szatmár-Nagyecsed-i erdészeti tervezési körzet erdőtervének elkészítési határideje: 2015.12.31. A köztes időszakra az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. Törvény 113. § (17) bekezdése vonatkozik.

1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek

I/5. Szabolcs-Szatmár-beregi apróvadás körzet vadgazdálkodási terve. Érvényes: 2014-ig. (Készítését az Országos Vadgazdálkodási Adattár koordinálta.)

Hubertus Vadásztársaság, Kisnamény (vadgazdálkodási egység kódszáma: 15-856610-1-4-1) vadgazdálkodási üzemterve. Érvényes: 2017-ig. Kelt: 2006. december 15. Jóváhagyta: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei MGSZH, Földművelésügyi Igazgatóság, Vadászati és Halászati Osztály.

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

Halgazdálkodási terv a területre vonatkozóan nem áll rendelkezésre.

1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

2-1 Felső-Tisza alegység vízgyűjtő-gazdálkodási terve – Közreadta a FETIKÖVIZIG és a Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság, 2010 áprilisában. Esedékes felülvizsgálat éve: 2015.

1.7.7. Egyéb tervek

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
B07	egyéb erdészeti tevékenység	M	8,14	Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0): itt a tarvágásos véghasználatra gondolunk, ami akkor is rontja az élőhely természetességét, amennyiben ligeterdőnek újítyják föl.
Kód	Jövöbeli valószínűsíthető veszélyeztető tényező neve	Jelentősége	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
B07	egyéb erdészeti tevékenység	L	0,5	Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraeával</i> és <i>Carpinus betulusszal</i> (91G0*: itt a tarvágásos véghasználatra gondolunk, ami akkor is rontja az élőhely természetességét, amennyiben gyertyános-tölgyesnek újítyják föl.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Általános célkitűzések:

A Jánki-erdő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területté nyilvánításakor az élőhelyvédelmi irányelv 4. cikkének (4) bekezdése alapján a terület természetvédelmi célkitűzései meghatározásra kerültek, valamint kiemelésre kerültek egyes jelölő értékek, amelyeket a kezelés során prioritásként kell kezelni. A Natura 2000 területek célkitűzései és prioritásai a területek hivatalos Natura 2000 adatlapjain (SDF) találhatóak.

A természetvédelmi célállapot:

A megjelölt prioritások szerinti célállapot megvalósításakor arra kell törekedni, hogy a terület egyéb természetes, közösségi jelentőségű (de nem jelölő) élőhelyek kiterjedésének, karakterének, egységes táji megjelenésének, természetes biológiai sokféleségének fennmaradása is biztosítható legyen, különös tekintettel az ott előforduló, jelentős értéket képviselő védett fajok igényeire.

A célállapot eléréséhez rendelt célkitűzések:

- A természetközeli/féltermészetes tölgyes erdők fenntartása, különös tekintettel a gyertyános-tölgyes és keményfaliget jellegű állományokra.
- Őshonos fafajú állományokban a kiterjedt tarvágásos véghasználatok mellőzése, folyamatos erdőborítás fenntartása, természetközeli vegyes korösszetételű állományok kialakítása. A felújításokban a teljes talajelőkészítés és tuskózás (az akácós állományokat kivéve) elhagyása. A talaj és az aljnövényzet bolygatását a lehető legkisebbre javasolt csökkenteni.
- Javasolt természetközeli felújítási és ápolási módok kísérletes kidolgozása. Arra alkalmas részeken „őserdő” jellegű, gazdálkodásmentes állományok kialakítása és fenntartása. Természetes cserjesszint kímélete.
- Lábon száradó vagy odvasodó faegyedek és a holt fa megfelelő mennyiségű meg hagyása.
- A tájidegen erdőállományok fokozatos őshonos állományra cserélése.
- Természetes, inváziós fajok által nem eluralt cserjés-magaskórós erdőszegélyek kímélete és fejlesztése.
- Az inváziós fajok (gyalogakác, zöld juhar, amerikai kőris, aranyvesszők, japánkeserűfűvek, akác) visszaszorítása, szükség esetén rendszeres beavatkozásokkal. A természetközeli/féltermészetes erdőállományokból és fasorokból a tájidegen fafajok (gyalogakác, zöld juhar, amerikai kőris, akác stb.) egyedeit el kell távolítani. Ennek során a sarj vagy újulatképzést meg kell akadályozni.
- A természetközeli erdei aljnövényzet megóvása, a természetes felújulás segítése érdekében (taposás, túrás, rágási kár megelőzése miatt) a területen a nagyvad egyedszámának megfelelő szinten tartása, szükség esetén mesterséges apasztása.
- A jelölő erdei élőhelyek inváziós veszélyeztetésének mértéke nem növelhető. Ennek érdekében a jelölő élőhelyekkel érintkező, az adott helyen tényleges inváziós fenyege-

tést jelentő tájidegen fásszárú állományok (pl. akác, amerikai kőris) telepítése még szántókon sem javasol, illetve nem is újíthatók fel.

- Az erdők területét vagy területének intaktságát csökkentő beruházások mellőzése.
- A területen található csatornákon, vízfolyásokon a vízviasszatartó műtárgyak megfelelő üzemeltetése, szükség esetén új műtárgyak kialakítása a természetes vízkészlet megtartása érdekében.
- A szomszédos területek szántóinak lehetőség szerinti őshonos faállományú erdősítése vagy gyepesítése.

3.2. Kezelési javaslatok

A Natura 2000 területre vonatkozó természetvédelmi célkitűzések eléréséhez a terület egyes részei eltérő kezelést igényelnek, figyelembe véve az ott előforduló élőhelyeket, fajokat, és az ott jellemző gazdálkodási formákat. A kezelési, fenntartási, és részben az élőhelyrekonstrukciós és fejlesztési javaslatokat ezért a Natura 2000 terület egyes lehatárolt részegységeire, az úgynevezett kezelési egységek (KE) vonatkozóan rendszerezi a fenntartási terv (a kezelési egységek térbeli elhelyezkedését a 3.2.5. melléklet térképei mutatják be). Az egyes kezelési egységekre nem vonatkoztatható élőhelyrekonstrukciós, fajvédelmi, kutatási és monitorozási javaslatokat a 3.2.2. - 3.2.4. fejezetben tárgyalja a fenntartási terv.

3.2.1. Élőhelyek kezelése (Kezelési egységek – KE)

A kezelési javaslatok esetében élesen el kell választani a kötelező jellegű, jogszabályban előírt korlátozásokat, illetve az önkéntes vállalásokat. A 275/2004 (X. 8.) Kormányrendelet 4.§ 5. pontja „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott előírás-javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírás-javaslatok, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az előírás-javaslatok a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programokon keresztül, önkéntes vállalat formájában válhat csak kötelezővé. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz.

A Jánki-erdő Natura 2000 területen az előforduló élőhelyek, fontosabb fajok és gazdálkodási módok alapján YYY kezelési egység lehatárolása indokolt, amelyek térképi megjelenítését a 3.2.5 mellékletek fejezet mutatja be. A kezelési egységek lehatárolása a 2013-ban tapasztalt természeti adottságok alapján történt, 1:10.000 alapléptékben. A térképi lehatárolás léptékét figyelembe véve a kezelési egységek határai (különösen nem mesterséges vonalat, pl. szántó, csatorna határ követő egységek esetén) nem szigorúan véve rögzítettek, hanem 10-20 méteres átmeneti sávban értelmezhetők. A kezeléseket, beavatkozások gyakorlati tervezésénél emellett figyelembe szükséges venni, hogy a természeti adottságok, élőhelyek spontán változásai miatt a kezelési egységek egymáshoz viszonyított határai megváltozhatnak. A fentiek alapján tehát a kezelési egységek térbeli lehatárolása a fenntartási terv gyakorlati átültetése esetén áttekinthető, iránymutató jellegű információnak tekintendő, aminek pontosítását magán a területen, az

adott időszak aktuális állapotának megfelelően kell elvégezni.

KE-1 kezelési egység

(1) Meghatározása: elsősorban a Natura 2000 területen található erdők tartoznak ide, másodsorban néhány kisebb facsoport, fasor. A terület erdősültsége jelentős, szinte kizárólag erdőállományok alkotják.

Összességében a kezelési egység kiterjedése 375,8 ha. A kezelési egység nagy része erdőtervezett erdő, szerepel az Országos Erdőállomány Adattárban (96,1%). Az erdőállományok egy része idős, természetes, természetközeli, vagy származékerdő, főképp keményfás ligeterdő. Ezekon kívül nagyobb arányban fiatalabb ligeterdő felújítások fordulnak elő a területen. Kevés akác, vörös tölgyes, nemes nyáras is előfordul. A kezelési egység nem része országos jelentőségű védett természeti területnek.

Az érintett erdőrészek legtöbbje faanyagtermelő elsődleges rendeltetésű, 3 részlet talajvédelmi, továbbá 2 erdőrészt (Jánkmajtis 6A, 7B) Natura 2000 elsődleges rendeltetésű. A talajvédelmi és faanyagtermelő elsődleges rendeltetésű erdőrészek másodlagos rendeltetésűként Natura 2000 rendeltetést kaptak. Az érintett erdőrészek jelenlegi fatípusai főként kocsányos tölgyesek és elegyes tölgyesek (egyéb lomb elegyes, kőrises), előfordul néhány akác, egyéb kemény lombos, nemes nyáras erdőrészt is. A távlati célállományok kocsányos tölgyesek vagy kőrises tölgyesek. Idegenhonos célállomány nincs.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): keményfás ártéri erdők (J6), gyertyános-kocsányos tölgyesek (K1a), őshonos fafajú fiatalosok (P1), őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB), őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők (RC), őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők (RDb), akácültetvények (S1)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): nem zombékoló magassárrétek (B5), galagonyás-kökényesborókás száraz cserjések (P2b), idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű-fajok uralta állományok (P2c), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), nem őshonos fajú ültetett facsoportok, erdősávok és fasorok (S7), nemesnyárasok (S2), egyéb ültetett tájidegen lombos erdők (S3)
- Natura 2000 élőhelyek: pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*val és *Carpinus betulusszal* (91G0*) (jelölő élőhely), keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*) (91F0) (jelölő élőhely)
- Érintett erdőrészek és egyéb részletek: Császló 2A, Darnó 1A, 1B, 1C, 1D, 1E, 1F, 1G, Jánkmajtis 1A, 1B, 1C, 1D, 1E, 2A, 2B, 2C, 2D, 2E, 2F, 3A, 3B, 3C, 3D, 4A, 4B, 4C, 4D, 5A, 5B, 5TN, 6A, 7A, 7B, 8A, 8B, 8C, 8D, 8E, 8TI1, 9A, 9B, 9C, 9D, 10A, 10B, 10C, 10D, 11A, 11B, 11C, 11D, 11E, 11F, 11G, 12A, 12B, 12C, 12D, 12E, 12F, 12G, 12TI1, 13A, 13B, 13C, 14A, 14B, Kisnamény 1A, 2A, 2B, 2C, 2D, 2E, 2F, 2G, 2NY1, 2NY2

(3) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok

Javasoljuk az erdő minden olyan részletében, amely tartalmaz jelölő élőhelyet, az átalakító üzemmód bevezetését a vágás üzemmód helyett.

Törekedni kell az intenzíven terjedő idegenhonos fajok arányának csökkentésére.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

a) Kötelező előírások és korlátozások

- az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet
- vonatkozó erdőterv rendelet, körzeti erdőterv: Szatmár-Nagyecsed-i erdészeti tervezési körzet erdőterve (jelenleg kihirdetés alatt) A köztes időszakokra az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. Törvény 113. § (17) bekezdése vonatkozik.
- 14. melléklet a 45/2015. (VII. 28.) FM rendelethez

b) Önkéntesen vállalható előírások

- A körzeti erdőtervezés során – a közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átalakító, szálaló vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés (E03).
- A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során (E18).
- Fokozottan védett madárfaj fészkeknek (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása (E20).
- Az erdő talajának megóvása érdekében a teljes talaj-előkészítés elhagyása (E47). (Magyarázat: ez a javaslat nem vonatkozik a meglévő akácos állományokra)
- A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fajok eltávolítása (E29).
- Mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, száruzás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjedő fajok visszaszorítására (E72).
- Állománynevelés során a nyiladékok és állományszélek felé – a díszes tarkalepke védelmében – legalább 10 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során a tájidegen növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel)(E14). (Magyarázat: a Natura 2000 terület erdői jelenleg megfelelő életteret nyújtanak a díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) populációi számára, ugyanakkor a kedvező állapotok tartós fenntartásához szükség van beavatkozásokra is)
- Szóró, sózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki (VA01).
- A terület egészén a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni (VA02).

(5) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Javasolt a vízmegettartás lehetőségeinek javítása. Javasoljuk megvizsgálni, hogy a kezelési egységen végighaladó Tapolnok-főcsatorna medrében létre lehet-e hozni olyan fix fenékküszöbököt, amelyek a kisvizes időszakokban elősegítik a felszínközeli víz szintjének megtartását, de tavasszal sem okoznak a felvív művelt területein káros belvízi elöntést. Ez szükséges volna a kezelési egység vízállapotának javításához. A fejlesztési javaslat a KE-4 egység területét is érinti, azon valósítható meg.

(6) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat nem szükséges

(7) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(8) Kezelési javaslatok indoklása:

Az előírás-sorokat a Jánki-erdő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területre 2016-ban készült „Natura 2000 elővizsgálati dokumentáció” (HBM Kormányhivatal Erdőgazdálkodási Főosztály – HNPI) előírásaival összhangban határoztuk meg.

Törekedni kell arra, hogy az összes erdőállomány valamely természetszerűnek minősülő jelölő élőhely alakuljon.

A kisvizes időszakokban történő vízvisszatartás a Tapolnok-főcsatorna mentén a jelölő erdei élőhelyek állományainak állapotát javítaná, a felszínközeli víz szintjének emelésével.

Holtfát is tartalmazó idős erdőállományok megléte szükséges a közösségi jelentőségű nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*) és nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) bogárfajok állományainak fennmaradásához.

A cserjés-magaskórós üde erdőszegélyek fenntartása a közösségi jelentőségű díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) fennmaradás miatt fontos. A vadlétszám csökkentés a sikeres erdőfelújítások feltétele.

KE-2 kezelési egység

(1) Meghatározása: ebbe a kezelési egységbe tartoznak a Natura 2000 terület gyepterületei. Ezek nem meghatározóak, összes kiterjedésük 12,36 ha. A nyiladékok tartoznak ide, illetve az erdőben található néhány kisebb tisztás. Minden érintett terület szerepel az Erdőállomány Adattárban, mint egyéb részlet, „tisztás”, „út” vagy „nyiladék”.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): jellegtelen üde gyepek (OB)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): mocsárrétek (D34), taposott gyomnövényzet és ruderalis iszapszövet (OG), idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű-fajok uralta állományok

(P2c)

- Natura 2000 élőhelyek: -
- Érintett erdőrészek és egyéb részletek: Darnó 1NY, Jánkmajtis 1NY, 1ÚT, 2ÚT, 3NY, 4NY, 4TI, 4ÚT, 5NY, 5TI, 5ÚT, 6NY, 7NY, 8NY, 8TI1, 8TI2, 8ÚT, 9NY, 9TI, 9ÚT, 10NY, 11NY, 12NY, 12TI1, 12TI2, 12ÚT, 13NY, 13TI, 13ÚT

(3) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A nyiladékokat szükséges a jelenlegi állapotnak megfelelően fenntartani. A gyepesedett részeken kaszálás végezhető. A cserjésedést szükséges meggátolni, elsősorban a nyiladékokon helyenként megjelenő gyalogakác visszaszorítása fontos.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthet kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelező előírások és korlátozások

A gyepes esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás (GY22). (Magyarázat: hasznosítás a Jánkmajtis 8TI1 és a 12TI1 részletek esetén merül föl)
- A gyepes cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell (GY28). (Magyarázat: a Jánkmajtis 8TI1 és a 12TI1 részletek esetén merül föl)
- A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása (E12).
- A tűzpáztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása (E71).

(5) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatokat nem teszünk

(6) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(7) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(8) Kezelési javaslatok indoklása:

Az élőhelyi változatosság fenntartása miatt a kisebb tisztások gyepként való kezelése

indokolt. Szükséges a nyiladékok fenntartása nem csak a szegélyeken táplálkozó közösségi jelentőségű díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), hanem a nyiladékok gyepes részein több helyen előforduló közösségi jelentőségű nagy szikibagoly (*Gortyna borelii*) állományainak fennmaradása miatt is. Az inváziós gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) irtása a fertőzési gócpont megszüntetése miatt kívánatos.

KE-3 kezelési egység

(1) Meghatározása: ebbe a kezelési egységbe tartozik két olyan akácfasor, amelyeket a továbbiakban szükséges volna megszüntetni. Ezek a vasúti töltés felől spontán terjeszkedő állományok. A kezelési egység kiterjedése 0,53 ha.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): nem őshonos fajú ültetett facsoportok, erdősávok és fasorok (S7)
- Natura 2000 élőhelyek: -

(3) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Javasoljuk a kezelési egységbe tartozó fasorok megszüntetését és helyükön az eredeti használati mód helyreállítását.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthet kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelező előírások és korlátozások

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Az idegenhonos és tájidegen fafajú szabad rendelkezésű erdők és fásítások felújításának elhagyása, azok más művelési ágban (pl. gyep) történő hasznosítása (E67).

(5) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén a facsoportok, fasorok és cserjesávok letermelése élőhelyfejlesztési javaslatnak minősül.

(6) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(7) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatot nem teszünk.

(8) Kezelési javaslatok indoklása:

A Natura 2000 területen általában véve nem jellemző akác fasorok, facsoportok jelenléte. A kezelési egységet alkotó akác fasorok gócpontjai lehetnek az akác terjedésének a Natura terület D-i részén.

KE-4 kezelési egység

(1) Meghatározása: ebbe a kezelési egységbe tartozik a Tapolnok-főcsatorna medre, partéle és a csatorna ingatlanán található fasorok, cserjesávok, gyepsávok. A kezelési egység összes kiterjedése 6,49 ha.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet (B2), vízparti virágkákás, csetkákás, vízi hídörös, mételykórós mocsarak (B3), jellegtelen üde gyepek (OB), galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések (P2b), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), nem őshonos fajú ültetett facsoportok, erdősávok és fasorok (S7), magaskórós ruderális gyomnövényzet (OF)
- Natura 2000 élőhelyek: -

(3) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Partkezelés: a Tapolnok-főcsatorna rézsúin és partjain a meder hossz-szelvényének egy részén cserjés-fás szegélyvegetáció található. Ez a szegélyvegetáció több szakaszon ligetes jellegű, őshonos fákkal (évszázados kocsányos tölgyek, idős fehér nyárok is előfordulnak), de előfordulnak idegenhonos fák és cserjék is (akác (*Robinia pseudo-acacia*), zöld juhar (*Acer negundo*), vörös kőris (*Fraxinus pennsylvanica*), gyalogakác (*Amorpha fruticosa*)).

A fasoroknak és cserjéseknek a meghagyására törekedni kell, de a tájidegen fafajokat és a gyalogakácot szükséges volna kiszálatni. A tájidegen fafajok esetében támogatható a sarjak gyomirtószerrel való kezelése, az előírások betartása mellett.

Kotrás, üledékkitermelés: a meder jelenlegi állapotában ugyan nem jellemző az üledékfelhalmozódás (a fenntartási terv időszakában ráadásul a meder az év nagy részében száraz volt), de nem jelenthető ki, hogy a jövőben a vízügyi kezelő részéről a meder vízszállító kapacitásának megőrzése érdekében nem merül föl az üledékkitermelésre vonatkozó igény.

Javasolt időbeli korlátozás: a kotrasi, üledékeltávolítási munkálatok kivitelezése szempontjából élővilágvédelmi szempontból javasolható időpont a július 15.-november 01. közötti időszak.

Javasolt térbeli korlátozás: a Tapolnok-főcsatornán a jövőben esetlegesen tervezett kotrasi, üledékeltávolítási munkálatok kivitelezése során javasoljuk, hogy kerüljön meghatározásra egy kivitelezési oldal, mely a későbbiekben is fenntartási oldalként funkcionálhat, ill. a másik oldal legyen un. ökológiai oldal, melynek fő szerepe, hogy élőhelyet biztosítson a vízfolyás és a vízfolyást kísérő növényzet, valamint a hozzá kapcsolódó életközösség számára, ezáltal biztosítsa, hogy a középvízi meder ökológiai folyosó és magterület funkcióját ellássa a fenntartási jellegű munkák ellenére is. A kivitelezési oldalon a kisvízi medret kísérő magasabb rendű növényzet, különös tekintettel a kivitelezést akadályozó fásszárú vegetációra eltávolításra kerül, ill. eltávolításra kerül a középvízi meder kereszt-szelvényének kivitelezési oldal felé eső 50%- ából az üledék, ill. az emerz mocsári- és hínárnövényzet. Ezzel szemben

javasoljuk, hogy a kivitelezési oldallal szemközti ökológiai oldalon a kisvízi medret kísérő szegélynövényzet, valamint a középvízi meder keresztasztervényének kivitelezési oldal felé eső 50%-ában az üledék, ill. az emerz mocsári- és hínárnövényzet változatlan formában kerüljön megőrzésre.

Vízvisszatartás, medertározás: a Tapolnok-főcsatornának csapoló hatása van az erdőkre.

A drénező hatás azokban az időszakokban nyilvánul meg, amikor a fenékszint alatta van a felszínközeli víz szintjének. Javasoljuk megvizsgálni, hogy a főcsatornán lehetséges-e fix küszöbszintű fenékküszöbök beépítése, úgy, hogy káros belvízi elöntést tavasszal ezáltal se okozzon, de a felszínközeli vízszintet a nyári időszakban is magasan lehessen vele tartani. Ennek kimérésére természetesen geodéziai felmérésre van szükség.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthet kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelező előírások és korlátozások

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- A gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín maradandó károsodása tilos (V07).

(5) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A vízvisszatartásra vonatkozó javaslatok élőhelyrekonstrukciós javaslatnak minősülnek.

(6) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(7) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatot nem teszünk

(8) Kezelési javaslatok indoklása:

A Natura 2000 terület értékes erdős jelölő és közösségi jelentőségű élőhelyeinek [Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*val és *Carpinus betulus*szal (91G0*), keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*) (91F0)] hosszú távú fennmaradásához elengedhetetlen a talajvíz (felszínközeli víz) magas szinten tartása az aszályos időszakokban is. A kezelési javaslatnak a KE-1 kezelési egység Tapolnok-főcsatornához közel eső részére pozitív hatása van, és ezen keresztül pozitív hatása van a közösségi jelentőségű díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) állományaira.

Indokolt továbbá a vízfolyást kísérő idős fasorrészek állandó fenntartása, legalább az egyik parton („ökológiai oldal”).

KE-5 kezelési egység

(1) Meghatározása: ebbe a kezelési egységbe 2 kicsi szántódarabka tartozik, mindkettő elszántás. Mindkettő sávot a Kisnamény 0230 hrsz-ú csatorna földrészlet területéből szántották el.

Összterületük 0,21 ha.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák (T1)
- Natura 2000 élőhelyek: -

(3) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthet kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelező előírások és korlátozások

A Natura 2000 területekre vonatkozó gazdálkodási jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Szántóföldön trágyaszarvas kialakítása tilos (SZ13).
- Kizárólag környezetkímélő besorolású növényvédő szerek alkalmazása engedélyezett (SZ19).
- Totális gyomirtó szerek használata nem engedélyezhető a területen (SZ24).
- Tápanyag-utánpótlást csak szerves trágyával lehet végezni (SZ37).
- Szántó füves élőhellyé alakítása spontán felhagyással (SZ53).

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Javasoljuk az elszántások felhagyását, hogy a terület vissza tudjon gyepesedni. Amíg a gyepesedés nem történik meg, szükséges az érintkező területek állapotromlásának elkerülése érdekében az önkéntesen vállalható előírások betartása.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén gazdálkodáshoz nem köthető javaslatot nem teszünk

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területének természetessége a fejlesztési javaslatok figyelembe vétele

esetén egyértelműen javulni fog (a területek szántóból gyepké-cserjéssé alakulnak)

KE-6 kezelési egység

(1) Meghatározása: ide tartozik az erdészház, és a Jánkmajtis-Kisnamény műút mentén húzódó fás-cserjés útszegély-utárok. Az erdészház szerepel az Erdőállomány Adattárban, mint egyéb részlet (Jánkmajtis 4ÉP). A kezelési egység kiterjedése 1,18 ha.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): tanyák, családi gazdaságok (U10), nem őshonos fajú ültetett facsoportok, erdősávok és fasorok (S7), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések (P2b)
- Natura 2000 élőhelyek: -

(3) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Fontos a kezelési egységet alkotó élőhelyfoltok esetében a folyamatos gyommentesítés a gyomok terjedése és az adventív cserjésedés megakadályozása érdekében. Az erdészházat az erdészeti kezelőnek kell karbantartania.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthet kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelező előírások és korlátozások

A Natura 2000 területekre vonatkozó gazdálkodási jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása kötelező (GY107).
- Erősen fertőzött foltokat sokkoló kaszálással évente legalább háromszor kezelni kell. (GY108).

(5) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Élőhelyrekonstrukcióra vonatkozó javaslat nem adható meg

(6) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(7) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(8) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységbe tartozó területek kezelésével megakadályozható a további gyomosodás, illetve az özönfajok terjedése.

KE-7 kezelési egység

(1) Meghatározása: kezelést nem igénylő területek: műutak felületei. A kezelési egység kiterjedése 1,36 ha.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): út- és vasúthálózat (U11)
- Natura 2000 élőhelyek: -

(3) Kezelési javaslatok indoklása:

Fenti élőhelyek kezelést nem igényelnek vagy esetükben nem értelmezhető a kezelés. A műutak jellegüknél és funkciójuknál fogva nem alkalmasak arra, hogy jelölő élőhelyeket lehessen fenntartani vagy kialakítani rajtuk.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Az élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatokat a dokumentáció 3.2.1. fejezetben, az kezelési egységekre vonatkozó kezelési javaslatokkal egységes szerkezetben tárgyalja. Az élőhelyrekonstrukciós javaslatok összefoglalóan a következők:

KE-1: javasolt a vízmegtartás lehetőségeinek javítása.

KE-3: a kezelési egység területén a facsoportok, fasorok és cserjesávok letermelése élőhelyfejlesztési javaslatnak minősül.

KE-4: a vízvisszatartásra vonatkozó javaslatok élőhelyrekonstrukciós javaslatnak minősülnek.

KE-5: javasoljuk az elszántások felhagyását, hogy a terület vissza tudjon gyepesedni

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A tervezési területnek nincsenek jelölő fajai.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) keretében a területen monitorozás nem zajlik.

A tervezés alapját jelentő 1:10.000 léptékű élőhelyterképezés, illetve a jelölő fajokra vonatkozó botanikai és zoológiai felmérés 2016-ban készült el a teljes területre nézve. A

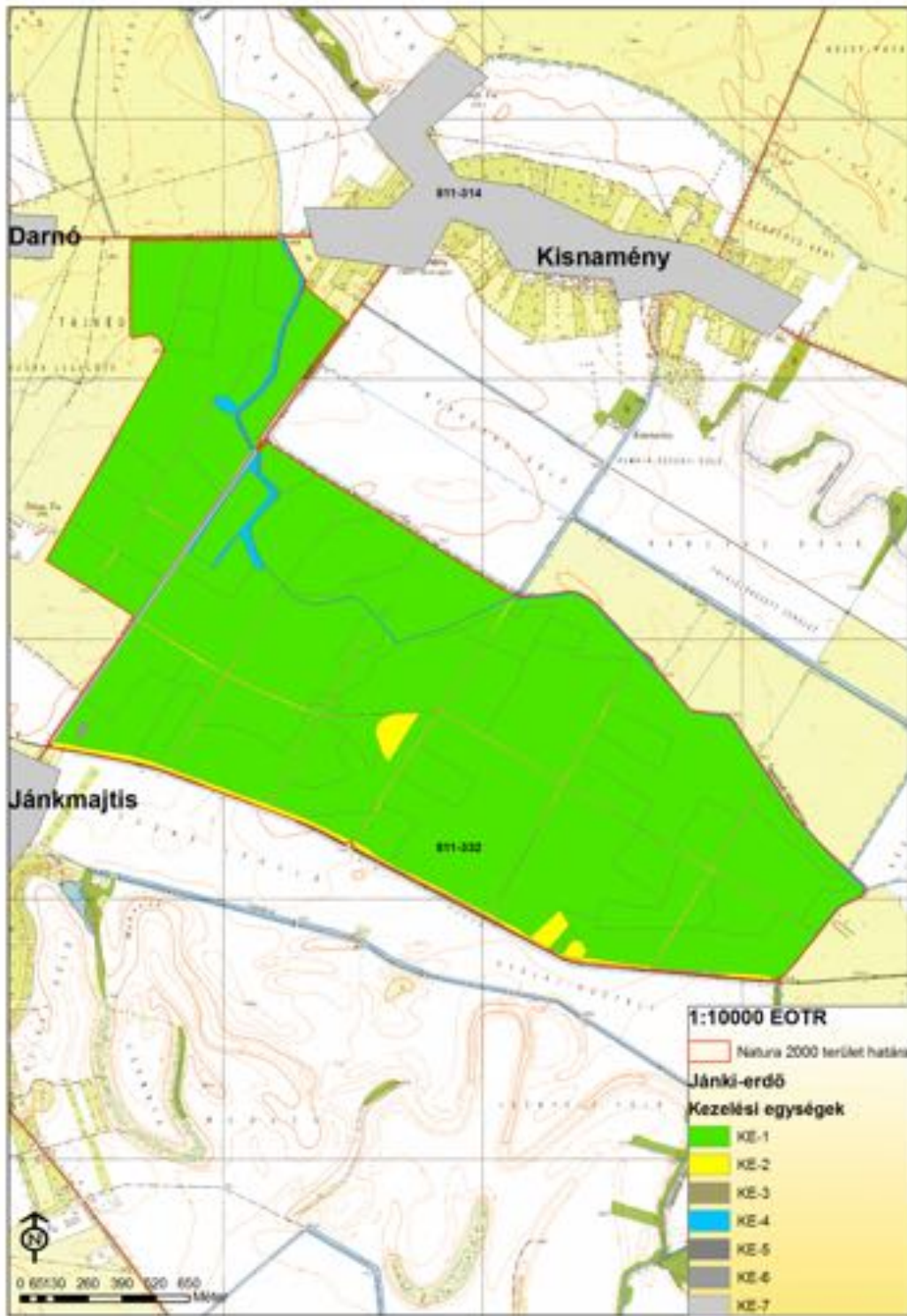
további kutatás és monitorozás tekintetében a 2016-os felmérés eredményeit célszerű alapállapotnak tekinteni.

A jövőben szükséges a területen a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelyek kiterjedésének és természetességének, valamint a jelölő fajok állományának nyomon követése.

A jelölő élőhelyek monitorozására javasolható 10 évente az NBmR protokoll szerinti élőhelytérképezés elvégzése. Az élőhelyek ennél ritkábban végzett monitorozása vélhetőleg nem ad megfelelő lehetőséget az esetlegesen beinduló negatív folyamatok megváltoztatását célzó idejében történő beavatkozásra. Javasolt a jelölő élőhelyek (91G0* - Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*val és *Carpinus betulus*szal, 91F0 - Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*)) állományainak változását is egy-egy mintavételi helyen monitorozni, erre alkalmas módszer a közösségi jelentőségű erdőkre vonatkozó módszertan

3.2.5. Mellékletek

A gazdálkodáshoz és egyéb területhasználathoz köthető kezelési egységek megjelenítése.

A tervezési terület kezelési egységei. 2017.01.24.

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület egésze a Jánki-erdő (HUHN20056) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területbe tartozik, továbbá a Szatmár-Bereg Különleges Madárvédelmi Terület (HUHN10001) része, tehát a tervezési területre alapvetően a 275/2004 (X.8.)

Kormányrendelet az irányadó.

Ezen túl a terület az országos ökológiai hálózat magterület, ökológiai folyosó és pufferterület övezetének is része (ld. 1.6. fejezet)

A kezelési javaslatok megvalósítása esetén a fentebb összefoglalt körülményeket kell figyelembe venni.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszerek

A jelenleg hatályos Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer alapján a Jánki-erdő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Császló, Darnó, Jánkmajtis és Kisnamény közigazgatási területeket érintve három fizikai blokkban található, azonban a terület jellegéből adódóan (erdőterületek) fizikai blokkok területnagyságának mindössze 1,99 %-a esik olyan mezőgazdaságilag támogatható területre, melyre agrártámogatás igényelhető.

MEPAR Blokkazonosító	Teljes terület (ha)	Támogatható terület (ha)	KAT
T33HK-6-11	169,84	3,79	0
T1HHK-J-11	146,62	4,09	-
T073K-T-11*	79,67	00,0	0

* Az adott MEPAR-blokknak nem a teljes területe fed át a Natura 2000 terület területével.

A fizikai blokkban gazdálkodó mezőgazdasági termelők számára az alábbi agrártámogatási források érhetőek el:

Egységes területalapú támogatás (SAPS)

A támogatás mértékéről évente a vidékfejlesztésért felelős miniszter dönt miniszteri rendeletben. A támogatás igénybevételének feltétele, hogy a gazdálkodó maradéktalanul tartsa be az 50/2008.(IV.24.) FVM rendeletben foglaltakat, amely a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti állapot feltételrendszereit tartalmazza.

Agrár-környezetgazdálkodási támogatás (AKG)

Középhosszú távú (5 gazdálkodási év) támogatási rendszer, melynek feltételeit a Vidékfejlesztési Miniszter által kiadott miniszteri rendelet szabályoz. Jelen Natura 2000 területen a támogatási rendelet gyeptermelési irányú horizontális célprogramjai vehetőek igénybe, ugyanis a XXX különleges természet-megőrzési terület nem esik bele Magas Természeti Értékű Területek zónalehatárolásaiba. Szakembereink álláspontja szerint a terület hosszú távú fenntartásához elegendőek a horizontális célprogramokban elérhető kiegészítő támogatások. Az elérhető támogatás mértéke az extenzív gyepgazdálkodás célprogramban legeltetéses hasznosítás esetén 77 Eurónak megfelelő forintösszeg, kaszálásos hasznosítás esetén 40 Eurónak megfelelő forintösszeg. Ökológiai gyepgazdálkodás célprogramban legeltetéses hasznosítás esetén 85 Eurónak megfelelő forintösszeg, kaszálásos hasznosítás esetén 48 Eurónak megfelelő forintösszeg érhető el.

Kötelező földhasználati előírások ellenértékéért igényelhető kompenzációs jellegű kifizetések

Tekintettel arra, hogy a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet alapján földhasználati előírások vannak hatályban a gyepterületekre vonatkozóan, a 128/2007. (X.31.) FVM rendelet alapján a Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz területalapú, kompenzációs támogatás

vehető igénybe, melynek értéke 38 EUR/ha évente.

Ehhez hasonlóan, a Natura 2000 irányelveket érvényre juttató jogszabályok végrehajtásával érintett, az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrészt területén felmerülő költségek és jövedelem kiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, mely az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően évente 40-230 EUR/ha lehet.

Önkéntesen vállalt előírások nyomán igényelhető mező- és erdőgazdálkodási támogatások

Az agrár-környezetgazdálkodási célprogramok közül az ország egész területén (a támogatható területeken) igénybe vehető *horizontális* szántóföldi, gyepgazdálkodási és ültetvény célprogramok érhetőek el.

Az erdőterületekre vonatkozóan az erdő-környezetvédelmi célprogramok kifizetései vehetők igénybe.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Kifejezetten Natura 2000 területekre jelenleg a Natura 2000 gyep- és erdőterületekre vonatkozóan létezik kompenzációs kifizetés. Látható azonban, hogy jelenleg nincsen hatályban szántó és halastó művelési ágú, valamint egyéb természetvédelmi szempontból fontos élőhelyre (láprét, vizes élőhelyek stb.) kidolgozott földhasználati előírás, illetve ez alapján kompenzációs kifizetés. Ebből adódóan ezekre a területekre csupán az egyéb földhasználati korlátozások (nitrát területekre, védett területekre vonatkozó) vannak érvényben, speciális faj és élőhelyvédelmi intézkedések nincsenek.

A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó jelenlegi földhasználati előírások általános értelemben olyan gyephasználatot támogatnak, amely országos léptéket tekintve általában szükségesek a gyep természetességének megőrzéséhez. Ugyanakkor általánosságukból következően nem képesek kezelni olyan helyi és speciális problémákat, amelyek éppen a jelölő értékek miatt fontosak (egyes kivételes esetekben akár ellent is mondhatnak a Natura 2000 célkitűzéseknek). A fenntartási terv egyik szerepe éppen azoknak a lokális kezelési feladatoknak a meghatározása, amelyek támogatási rendszerbe való beépítése a Natura 2000 célkitűzések szempontjából szükséges.

A jelenlegi agrártámogatási rendszer további jelentős korrekcióra szoruló hiányossága, hogy nem ösztönzi a természetvédelmi szempontból fontos gazdálkodói beavatkozásokat a nem hasznosított mezőgazdasági területeken. Egyúttal nem is teszi érdekeltté a gazdálkodót abban, hogy azok a nem hasznosított mezőgazdasági területek, amelyek éppen a hasznosítás hiánya miatt őriznek értékes közösségi jelentőségű élőhelytípusokat, fajokat - megfelelő (vagy jobb illetve nagyobb) állapotban és kiterjedésben fennmaradjanak.

A Jánki-erdő fenntartási tervének tanulságai alapján az agrártámogatási rendszer módosításával, bővítésével, kiegészítésével kapcsolatban a javaslatok két szintre bontva képzelhetők el:

Kötelező szint: A terület jelenlegi állapotának megőrzése érdekében szükséges tevékenységek, amelyeket minden Natura 2000 földhasználóra kötelező érvényűen szükséges érvénybe léptetni. Ez a kötelező földhasználati szabályok kibővítésével, illetve a meglévő szabályok módosításával/összehangolásával, és a hozzájuk kapcsolódó kompenzációs kifizetések megváltoztatásával léptethető életbe. A Jánki-erdő Natura 2000 terület vonatkozásában ebbe a körbe illeszthető eszközök a következők:

○

Önkéntes szint: A terület természeti állapotának javítását szolgáló eszközök, amelyek az egyes területek, kezelési egységek sajátosságainak megfelelően önkéntes vállalás alapján ösztönzik a területhasználót az élőhelyek állapotának javítására, a közösségi jelentőségű fajok populációinak erősítésére. Ezek az eszközök ilyen értelemben átmenetet mutatnak az élőhelyfejlesztési- élőhelyrekonstrukciós támogatások irányába, de nem jelentenek olyan mértékű beavatkozást, ami kifejezetten nagy beruházási igényűek. A Jánki-erdő Natura 2000 terület vonatkozásában ebbe a körbe illeszthető eszközök a következők:

○

A jelenlegi támogatási rendszer nem teszi érdekeltté a gazdálkodókat a nem hasznosított mezőgazdasági területek megőrzésében, hanem jellemzően azok eltüntetésére ösztönöz.

Mivel ezek a területek nem támogatható területrészek, a támogatható terület maximalizálása érdekében a gazdálkodók gyakran eltüntetik a szegélyvegetációt, cserjéseket, kaszálják az értéktelen szénát adó, vagy vízállásos területeket is, amelyeken korábban nem folytattak intenzív jellegű gyepgazdálkodást. Ez a helyzet úgy javítható, ha agrártámogatás lesz igényelhető a nem művelt területekre, azaz nemcsak a kivett művelési ágú területekre, hanem a művelés alatt álló területek egyes részterületeire is.

A Natura 2000 területek közötti koherencia biztosítása érdekében fontos lenne a természeti területek és az ökológiai hálózatba tartozó területek kedvező állapotának megőrzése a Natura 2000 területeken kívül is.

A fenti problémára megoldás lehet, ha a természetvédelmi szempontból értékes, de gazdaságosan nem művelhető területek is legalább minimális mértékben támogathatóak lennének, ezáltal nem lennének teljesen haszontalanok a tulajdonosok, földhasználók számára.

A támogatási rendszer kialakítása során figyelembe kellene vennie a támogatásra benyújtott terület természetvédelmi értékességét, sajátos ökoszisztéma szolgáltatásait, az ott megtalálható, elkülönülő élőhelyfoltok természetességi értékét és a jó természetességi területeken vagy részterületeken azoknak a fennmaradását segítő gazdálkodást vagy akár a „nem beavatkozást” kellene ösztönözni.

3.3.2. Pályázatok

A tervezési területre a természetvédelmi célkitűzések megvalósításával kapcsolatos pályázat nincs folyamatban, sem tervezési fázisban.

3.3.3. Egyéb

A tervezési területre nincs egyéb javaslat.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

- egyeztető fórum megszervezése és lebonyolítása

- önkormányzati közzététel
- a fenntartási terv internetes felületen való megjelenítése
- érintettek levélben vagy e-mailben való megkeresése

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

- Natura 2000 területtel érintett gazdálkodók
- Natura 2000 területtel érintett földhasználók, hasznosítók és kezelők
- érintett földrészletek tulajdonosai
- földbérlők
- területi államigazgatási szervek
- települési önkormányzatok
- társadalmi szervezetek
- helyi lakosság

A társadalmi egyeztetés szervezése, lebonyolítása:

A fenntartási tervre vonatkozó véleményeket 2017.03.10-ig várjuk az emisszion2@gmail.com email címre, vagy postai úton a következő címre: E-misszió Egyesület, 4400 Nyíregyháza, Szabolcs u. 6. A fenntartási terv egyeztető fóruma 2017.03.07-én 13:00 órai kezdéssel, Jánkmajtis község Művelődési Házában (4741 Jánkmajtis, Kossuth L. út 10.) kerül megtartásra. A fenntartási terv jelen tervezete honlapunkról letölthető: <http://www.e-misszio.hu/n2>

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

A fenntartási tervre vonatkozó véleményeket 2017.03.10-ig várjuk az emisszion2@gmail.com email címre, vagy postai úton a következő címre: E-misszió Egyesület, 4400 Nyíregyháza, Szabolcs u. 6. A fenntartási terv egyeztető fóruma 2017.03.07-én 13:00 órai kezdéssel, Jánkmajtis község Művelődési Házában (4741 Jánkmajtis, Kossuth L. út 10.) kerül megtartásra. A fenntartási terv jelen tervezete honlapunkról letölthető: <http://www.e-misszio.hu/n2>